

HONDERD JAAR EEN VASTE BAAN

door Paul Frentrop

De vaste baan bestaat bijna een eeuw. Op 13 juli 1907 werd de 'Wet op het arbeidscontract' ingevoerd. Vóór die tijd werd de positie van de 'werknemer' (dat woord bestond toen nog niet) slechts geregeld door drie artikelen in het Burgerlijk Wetboek, gerubriceerd onder de titel 'Van huur van dienstboden en werklieden.'

Toen de baan ontstond, was de levensstandaard van de fabrieksarbeiders en de beambten al aanzienlijk verbeterd. Voor het eerst hadden ze minder dan de helft van hun inkomen nodig om eten te kopen. De gemiddelde levensverwachting was voor mannen gestegen van 35 jaar rond 1850 naar 46 jaar in 1907. Ook aan de maat van de mens was de stijgende welvaart af te lezen. Rond 1850 was van alle dienstplichtigen 10 procent kleiner dan 1,55 meter. In 1907 nog maar 1 procent.

Karl Marx had rond 1850 nog gemeend dat de voortdurende 'verelending' van de arbeider de revolutie teweeg moest brengen. Op een gegeven ogenblik zou het proletariaat immers niet meer te eten hebben. Maar het kapitaal bleek de arbeider niet oneindig uit te persen en de toegenomen welvaart maakte een algehele revolutie onnodig. De arbeidersbeweging kon de positie van de arbeider binnen het bestaande bestel verbeteren; zowel economisch (hoger loon), sociaal (sociale zekerheid en menswaardig bestaan) als politiek (via het algemeen kiesrecht). Reeds in 1912 bepaalde de 'Arbeidswet' dat een werkdag voor vrouwen en kinderen maximaal 10 uur mocht bedragen. Vanaf 1919 was de 45-urige werkweek voor allen een feit en begon de opmars van het fenomeen 'vrije tijd' gevuld met ook voor de werkende klassen open komend te staan vertier als sport, (binnenlands) toerisme, theater en lectuur.

Vakbond en politiek hebben veel bereikt, zo kunnen we een eeuw later vaststellen. Zoveel dat vakbond én PvdA overbodig lijken geworden en worstelen met hun missie. Misschien is er wel een beetje te veel welvaart denk menigeen. Intussen zijn steeds meer landen deel gaan nemen aan de wereld-economie, zodat het aanbod van arbeid is verveelvoudigd en de hier geproduceerde koek niet langer binnenlands verdeeld wordt. In dat kader wordt per 1 juli 2015 de 'Wet werk en zekerheid' van kracht. Kwamen er sinds 1907 alleen maar rechten bij voor werkenden en lasten voor werkgevers, nu wordt die trend voor het eerst een beetje omgebogen. Ook dit keer is er geen sprake van een revolutie. Toch is die wet wel als een mijlpaaltje in de economische geschiedenis te beschouwen.

zen er bij hun kwartaalberichten graag op hoe snel het omzetaandeel dat te maken heeft met het internet van dingen groeit. Intel boekte er vorig jaar al een omzet van 2,1 miljard dollar mee, 19 procent meer dan een jaar eerder.

In het verbinden van apparaten ligt volgens het bedrijf een grote groeikans. Intel verkoopt ook sensoren, draadloze radio's en mini-processoren waarmee met heel weinig energie een apparaat aan het internet kan worden gekoppeld. Een voorbeeld is de Curie-module, die niet groter is dan een knoop, maar wel een sensor-hub, een Quark-processor en een Bluetooth-verbinding heeft.

De aandelen van de chipmakers keren nu een redelijk dividend uit en hebben een lagere waardering dan die van de bedrijven die zich alleen met het internet van dingen bezighouden. De grootste groeikansen zitten echter bij de nichespelers.

KLEINTJE

Het Amerikaanse **Atmel** (fonscode ATML) bijvoorbeeld is met een beurswaarde van net 3 miljard dollar een kleintje vergeleken met de grote chipmakers, maar dit bedrijf heeft zich gespecialiseerd in 'embedded systems' en sensoren. Atmel's technologie stelt machines in staat met elkaar te communiceren. Al in 2004 kocht Atmel het bedrijf Ozmo, een specialist in 'low power Wi-Fi'. Het aandeel doet zo'n 17 keer de winst en keert 2 procent dividend uit.

Freescale (FSL) was voordat het werd afgesplitst de halfgeleider-tak van Motorola. Freescale maakt onder meer digitale signaalprocessors, gebaseerd op wat Freescale de Starcore-technologie noemt. Deze processoren worden toegepast in systemen voor draadloze breedbandcommunicatie, voice-over-IP en verwerking van videosignalen. Op 19 keer de winst en zonder dividend is het aandeel geen koopje.

Technologiebedrijf **PTC** (Nasdaq-code PTC) organiseerde samen met dochterbedrijf ThingWorx begin mei in Boston de LiveWorx-conferentie, waar honderden succesverhalen op het gebied van het internet van dingen besproken werden. ThingWorx houdt zich bezig met de techniek van sensoren en het koppelen van verschillende netwerken en databases. PTC heeft een beurswaarde van ruim 4 miljard dollar en doet nu ruim 16 keer de verwachte jaarwinst over 2015. Daarmee is dit snelgroeiende bedrijf niet eens zo veel duurder dan een gigant als Intel.

PTC zal het platform van ThingWorx gebruiken om diensten aan te bieden waarmee bedrijven hun dienstverlening kunnen verbeteren, maar ook voorspellingen kunnen doen over bijvoorbeeld noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden. Daarmee kan de levensduur van apparatuur worden verlengd.

InvenSense (INNVN) maakt systemen die via sensoren op chips bewegingen kunnen volgen, onderdelen in vrijwel alle moderne spelcomputers en telefoons maar ook steeds vaker gebruikt in camera's,

DE AANDELEN VAN DE CHIPMAKERS KEREN NU EEN REDELIJK DIVIDEND UIT EN HEBBEN EEN LAGERE WAARDERING DAN DIE VAN DE BEDRIJVEN DIE ZICH ALLEEN MET HET INTERNET VAN DINGEN BEZIGHOUDEN